

Maatschappelijke opgaven in de provincie Utrecht

Staat van Utrecht | april 2020

Staat van Utrecht

Wat bedoelen we met een maatschappelijke opgave?

Een maatschappelijke opgave is (in de optiek van de Staat van Utrecht) een opgave die niet alleen door overheden of semi-overheden kan worden opgelost. Het is noodzakelijk dat ook maatschappelijke organisaties, bedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen en burgers een concrete en/of ondersteunende bijdrage leveren.

Met welk doel formuleren we maatschappelijke opgaven?

Het doel is het bieden van een gemeenschappelijk uitgangspunt aan iedereen die de onderliggende problemen graag zou willen aanpakken. Dit is van belang omdat de opgaven inspanningen vragen vanuit diverse geledingen.

Hoe worden de maatschappelijke opgaven in de Staat van Utrecht gemaakt?

In de Staat van Utrecht wordt ervoor gekozen om maatschappelijke opgaven samen te stellen op basis van een aantal kenmerken:

- De opgave is te breed om alleen door een gemeente of provincie te worden opgelost.
- De opgave bestrijkt meerdere beleidsterreinen en/of leefdomeneinen.
- De opgave is gericht op het welbevinden van grote groepen inwoners.
- De opgave is toekomstgericht met specifiek oog op de lange termijn.

De maatschappelijke opgaven die in de Staat van Utrecht genoemd worden zijn niet uitputtend. Ze vormen voorbeelden van belangrijke en zichtbare vraagstukken die uit het bijeengebrachte onderzoeksmateriaal naar voren komen.

Bevolking

Corona-uitbraak De impact van de uitbraak van het Coronavirus op de Utrechtse regio is veelvormig. Hoe kunnen de negatieve gevolgen van de uitbraak op gezondheids-, economisch- en sociaal gebied, op zowel de korte – als lange termijn zo goed mogelijk bestreden worden?

Kleinere huishoudens Er komen in de toekomst steeds meer kleine huishoudens. Het gaat om zowel groepen jongeren (starters), mensen van middelbare leeftijd die (tijdelijk) alleen wonen als om bijvoorbeeld ouderen van wie de partner is overleden. Hoe kan deze woonbehoefte zo goed mogelijk vervuld worden?

Vergrijzing Door verwachte ontwikkeling van leeftijdsopbouw van de bevolking, zal in de toekomst het potentieel aan mantelzorgers voor oudere mensen sterk afnemen. Welke maatregelen en inspanningen kunnen dit probleem zo goed mogelijk ondervangen?

Wonen

Woningvoorraad Voor de komende decennia is nog een forse bevolkingsgroei voorzien in de provincie. Hoe kan de woningvoorraad hierop het beste worden afgestemd?

Woningtypen Door verschuivingen in samenstelling van huishoudens in de provincie, zullen in de toekomst meer en andere typen woningen nodig zijn. Gezien de huidige woningvoorraad zijn vooral ook kleinere woningtypen voor jongvolwassenen en (zorgbehoevende) ouderen gewenst.

Duurzaamheid De omslag naar duurzame energie is één van de grootste opgaven voor de gebouwde omgeving. Welke maatregelen kunnen bijdragen aan het bevorderen van duurzaam wonen?

Doorstroming Door doorstroming te bevorderen kan de woningvoorraad beter benut worden in relatie tot specifieke woonbehoeftes. Hoe kan deze doorstroming zo goed mogelijk gestimuleerd worden?

Economie

Personeelskrapte Er doen zich momenteel in toenemende mate productiebelemmeringen voor in de provincie Utrecht als gevolg van krapte aan personeel. Hoe kunnen we dit proces gaan kantelen?

Dataficering Het werken met, of op basis van (big) data en artificiële intelligentie dringt door in de haarvaten van bijna iedere onderneming. Dit vraagt nieuwe vaardigheden van veel werknemers. Hoe kunnen de benodigde aanpassingen worden gerealiseerd zonder negatieve impact op de bestaande beroepsbevolking.

Flexibele arbeidsrelaties Het aandeel vaste banen neemt gestaag af. Hoe kan voorkomen worden dat er een kloof ontstaat tussen de groep flexibelen en vast-aangestelden waar het regelingen en voorzieningen betreft, evenals kansen op de woningmarkt?

Mobiliteit Hoe zorgen we er voor dat ook de economische kerngebieden en toplocaties als het Utrecht Science Park, voor alle soorten verkeer goed ontsloten blijven?

Human capital energietransitie De huidige arbeidsmarkt ontwikkelt zich snel en vraagt om steeds nieuwe typen deskundigheid. Hoe zorgen we voor de benodigde hoeveelheid 'human capital' voor met name de energietransitie?

Werk, Inkomen & Armoede

Werkende armen Het idee dat armoede vooral speelt bij mensen die van een (bijstands) uitkering leven, is niet juist. Ook onder werkenden wordt steeds vaker armoede gesignaleerd. Hoe kunnen overheden en maatschappelijke organisaties inspelen op de problemen van deze 'minimumplussers'?

Digitale redzaamheid Het moeilijk kunnen rondkomen en het hebben van schulden wordt steeds vaker in verband gebracht met beperkte (digitale) redzaamheidsvaardigheden van burgers. Hoe kunnen burgers die dit betreft, zo goed mogelijk ondersteund worden op weg naar financiële gezondheid?

Onderwijs & Geletterheid

Gebrek aan talige vaardigheid Er lijkt zich in toenemende mate een kloof te ontwikkelen tussen degenen die (heel sterk) taal- en digitaalvaardig zijn, en degenen die dat niet zijn. Dit brengt verschillen voort in kansen op gezondheid, participatie en financiële redzaamheid. Hoe kan de afstand tussen beide groepen zoveel mogelijk worden teruggebracht of overbrugd?

Burgerschap & Participatie

Sociale participatie De manier waarop burgers zich verbonden voelen met elkaar, heeft zijn weerslag op het maatschappelijke klimaat van een buurt of regio. Hoe kunnen bewoners zoveel mogelijk uitgenodigd blijven om zich in te spannen voor hun eigen buurt?

Gezondheid & Welzijn

Gezond stedelijk leven Het stedelijk leven brengt (extra) gezondheidsrisico's met zich mee als gevolg van luchtverontreiniging, geluidsoverlast, hittestress. Hoe kunnen we deze risico's zoveel mogelijk terugbrengen?

Dementie Het aantal mensen met dementie zal naar verwachting in de toekomst sterk toenemen. Hoe kunnen we als samenleving zo goed mogelijk anticiperen op deze toename en passende ondersteuning bieden?

Eenzaamheid Er is sprake van een toename van mensen die aangeven zich ernstig eenzaam te voelen. Hoe kunnen we bijdragen aan het terugdringen hiervan?

Mantelzorg De rol van mantelzorgers zal in de toekomst verder gaan toenemen. Niet iedereen is echter even vaardig in het vragen om hulp en/of in te schatten wat nodig is. Hoe kunnen we een maximale afstemming van vraag en aanbod faciliteren zowel in kwantiteit als kwaliteit?

Cultuur, Recreatie & Sport

Totaalaanbod recreatie Hoe kunnen we, mede met het oog op toenemende bevolkingsgroei, zo goed mogelijk inspelen op de kwantitatieve en kwalitatieve behoefte aan recreatiemogelijkheden voor uiteenlopende (provinciale) doelgroepen.

Nieuwe bewegingsbehoeften De bevolking als geheel groeit en verandert onder meer door migratie en vergrijzing. Mede hierdoor veranderen wensen en voorkeuren voor sportbeoefening. Hoe kunnen deze, deels nieuwe groepen, optimaal ondersteund worden bij hun bewegingsbehoeften.

Bewaken van de verkeersveiligheid van en naar recreatiegebieden Om goed te kunnen recreëren is een goed aanbod aan toegangswegen gewenst. Steeds meer soorten langzaam verkeer maken (in toenemende mate) gebruik van fietspaden. Hoe kan de verkeersveiligheid van deze groep zo goed mogelijk geborgd worden?

Klimaat & Energie

Klimaatverandering Klimaatveranderingen leiden tot toenemende risico's op hittestress, wateroverlast, droogte en bodemdaling. Hoe kunnen we de bijbehorende gezondheids- en veiligheidsrisico's in de provincie zo klein mogelijk maken?

Circulaire economie Het duurzaam omgaan met grondstoffen is van belang om negatieve klimaateffecten tegen te gaan. Hoe kan het efficiënter gebruiken van grondstoffen door onder andere recycling, hergebruik en reparaties zoveel mogelijk gestimuleerd worden?

Inclusiviteit bij energietransitie Hoe kunnen de plannen rondom klimaatakkoorden en energietransitie zo goed mogelijk worden gecommuniceerd aan brede lagen van de bevolking en hoe kan zo goed mogelijk worden tegemoetgekomen aan de beperkte financiële mogelijkheden van de lage inkomensgroepen waar het gaat om het realiseren van duurzame aanpassingen?

Milieu & Natuur

Mobiliteit Gemotoriseerd verkeer is een belangrijke veroorzaker van luchtverontreiniging en geluidsoverlast en daarmee van gezondheidsrisico's. Welke (innovatieve) oplossingen dragen bij aan een duurzame en schone mobiliteit?

Bodemdaling Aanhoudende droogte kan leiden tot het dalen van de grondwaterstand hetgeen onder andere risico's voortbrengt op scheurvorming in het asfalt van wegen en het rotten van houten funderingen van huizen. Hoe kunnen de schadelijke gevolgen van bodemdaling zo goed en tijdig mogelijk ondervangen worden?

Natuur Hoe zorgen we voor het duurzaam in stand houden van de in de provincie voorkomende soorten planten en dieren (biodiversiteit)?

/:\ Mobiliteit

Hoogwaardig fietsnetwerk Door de bevolkingsgroei in met name de stedelijke gebieden zal ook het aantal verplaatsingen toenemen. Daarnaast moet rekening worden gehouden met een toename van de soorten vervoersmiddelen zoals e-bikes, pedelecs en scootmobielen. Hoe faciliteren we een regionaal fietsnetwerk dat voldoet aan de kwaliteitseisen van veilig, comfortabel en snel?

Druk op leefklimaat Door de toename van de mobiliteit komt ook het leefklimaat onder druk te staan. Hoe zorgen we voor een goed evenwicht in het ruimtebeslag voor mobiliteit en de leefomgevingskwaliteiten? Welke (innovatieve) oplossingen zorgen daarbij voor meer duurzame en schone mobiliteit?

Mobiliteit Hoe zorgen we er voor dat ook de economische kerngebieden en toplocaties als het Utrecht Science Park, voor alle soorten verkeer goed ontsloten blijven?

Veiligheid

Nieuwe vormen onveiligheidsgevoel In de huidige samenleving zijn onveiligheidsgevoelens steeds vaker verbonden aan mondiale politieke ontwikkelingen (radicalisering), zorg om verwarde personen, ondermijning van gezag en aan de opkomst van uiteenlopende vormen van cybercriminaliteit. Hoe kunnen we hier zo goed mogelijk een antwoord op geven?

Meer informatie?
Ga naar www.staatvanutrecht.nl

Staat van Utrecht